

Verksamhetsberättelse 2020

Trisam

Helene Tyrén, processledare Trisam

2021-02-11

Verksamhetsberättelse Trisam

1. Inledning

Trisam startade som ett pilotprojekt i Gävle i augusti 2014, baserat på ett utvecklingsarbete via den statliga kompetensutvecklingssatsningen KUR (Kompetensutveckling om rehabilitering för personer med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning). Via föreläsningar och workshops ringades ett behov in av att stärka kompetensen i samverkansområdena samt att skapa fasta rutiner för att kunna arbeta tillsammans med flera parter i rehabiliteringsfrågor. Inspiration till modellen har bland annat hämtats från TRIS i Sörmland där man arbetat utifrån en likartad struktur sedan 2002. Genom medel från KUR finansierades en projektledare på halvtid för att starta utvecklingsarbetet.

I Gävle startade det första Trisam teamet på Södertulls Hälsocentral hösten 2014. Därefter har team successivt startat på ytterligare orter i Gävleborgs län. Samordningsförbund Gävleborg beslutade 2016 att finansiera en processledare för vidare utveckling av Trisam i länet. Att samordningsförbundet har finansierat framväxten av Trisam har varit en framgångsfaktor i flera perspektiv. Även om antal Trisam hela tiden ökar så sker det gradvis och det har krävts stor envishet och målfokus. Det är en stor utmaning att fyra olika parter samverkar, samma parter äger förbundet och måste vara överens om en strategisk inriktning på en övergripande nivå.

Med anledning av att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassans uppdrag och riktlinjer förtydligats startade utvecklingsarbete Trisam 2.0 den 1 oktober 2019. I samband med detta beviljades parterna medel från Samordningsförbund Gävleborg för att finansiera både en processledare samt tjänstepersoner som ska arbeta med Trisam i länet och utveckla det interna arbetet kopplat till samverkan via Trisam. Utvecklingsarbetet syftade till att utveckla arbetssätt och metoder så att alla parter kan fortsätta medverka i Trisam, en partsgemensam arbetsgrupp tillsattes som arbetade fram flera utvecklingsspår som beslutas på olika nivåer, i styrgrupp Trisam, Mysam och länsledning välfärd.

2. Syfte och Metod

Trisam¹ är en struktur och arbetsmetod för att arbeta med rehabilitering i samverkan mellan sjukvården, kommunen (socialtjänsten), Försäkringskassan, och Arbetsförmedlingen. Arbetet sker i gemensamma team med deltagande handläggare/representanter från respektive part. Från 1 oktober 2019 är handläggarna från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och 8 av 10 kommuner finansierade via Samordningsförbund Gävleborg.

Trisam ska minska riskerna för att individer faller mellan stolarna eller på annat sätt hamnar i en rundgång mellan de deltagande parterna. Metoden och strukturen bidrar även till förbättrad kompetensöverföring mellan berörda aktörer och ger en ökad förståelse för varandras uppdrag. Arbets sättet är lärande och påverkar de fyra myndigheterna att samverka. Trisam team träffas (digitalt via skype) på vårdenheter i Gävleborgs län där rehabiliteringskoordinatoren har en sammanhållande funktion för teamen och det samordnade rehabiliteringsarbete som sker inom vården.

3. Målgrupper

Målgrupper för Trisam är individer mellan 16-64 år som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser på grund av ohälsa, sjukdom eller funktionsnedsättning för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller annan varaktig försörjning samt personer med behov av samordnade förebyggande insatser.

4. Resultat

Det övergripande målet med Trisam är att bidra till ett effektivt stöd till individen.

Mål: Trisam team finns på alla enheter inom öppenvård psykiatri.

Målet är ej uppfyllt. Idag finns Trisam team på två psykiatriska öppenvårdsmottagningar, i Bollnäs sedan 2016 och i Söderhamn sedan hösten 2020. Arbetet med att starta Trisam team på fler enheter inom öppenvård psykiatri har region Gävleborgs Trisamutvecklare tagit ansvar för då de ser ett behov av en sammanhållen utveckling av hela vårdprocessen kopplat till god och nära vård. Trisamutvecklarna har påbörjat dialog med ledningen inom vuxenpsykiatri om uppstart av fler Trisam team samt träffat rehabiliteringskoordinatorerna inom psykiatri för dialog.

¹ Tidig rehabilitering i samverkan

Mål: I varje kommun finns Trisam team på minst 90 procent av länets hälsocentraler.

Målet är ej uppfyllt. 36 Trisam team fanns på 36 vårdenheter i slutet på 2020. Dessa utgörs av 34 hälsocentraler och 2 öppenvård psykiatri.

Trisam team finns i länets alla 10 kommuner. I 8 av kommunerna fanns det på 90% av hälsocentralerna (Bollnäs, Hudiksvall, Ovanåker, Ljusdal, Gävle, Ockelbo, Sandviken och Hofors). Ytterligare 5 Trisam team är planerad för uppstart på 6 hälsocentraler varav 4 hälsocentraler i Söderhamns kommun under de första två månaderna 2021. Då kommer det finnas Trisam team på 90 procent av hälsocentralerna i 9 av 10 kommuner, Nordanstigs kommun återstår. Att fler uppstarter inte kunnat ske i under 2020 beror på den pågående pandemi av covid-19 där sjukvården haft fokus på att ställa om sjukvården till att kunna möta det behov som uppstått. Premicare HC i Nordanstigs kommun har inte haft någon rehabiliteringskoordinator därav har ej Trisam kunnat starta men eftersom de nyligen har anställt en rehabiliteringskoordinator hoppas vi Trisam kan starta där under 2021.

Mål: Antalet individer som Trisam arbetat med under 2020 är som mest 800, könsfördelning ska följas.

Målet är uppfyllt. Under 2020 var det 923 individer vars ärende konsulterades i Trisam, högre än målet vilket ses som positivt att verksamheterna använder Trisam, en metod och struktur för samverkan på individnivå som finns i Gävleborg.

Av antalet individer som konsulterades i Trisam under året har 58 procent varit kvinnor och 42 procent män, vilket är en jämnare könsfördelning mot föregående år (2019).

Könsfördelning				
	Antal 2020	Andel 2020	Antal 2019	Andel 2019
Kvinna	537	58%	420	61%
Man	386	42%	274	39%
Summa	923	100%	694	100%

Mål: Rapporteringsverktyget har under året använts för nära dialog mellan Trisam team och Trisam styrgrupp. Syftet är att identifiera behov av stöd och utveckling i Trisam teamen, behov av kompetensutveckling för medarbetare i Trisam team och att möta upp de behov som finns inom respektive verksamhet.

Målet är uppfyllt. I länets kommuner finns lokala styrgrupper bestående av chefer från respektive verksamhet som arbetar för att ge Trisam teamen rätt förutsättningar att arbeta utifrån Trisam som metod och struktur. Rapporteringsverktyget har använts som underlag för att sprida goda exempel, identifiera framgångsfaktorer, identifiera hinder och för att styrgrupperna ska kunna få underlag till att ge Trisam teamen förutsättningar att jobba med individen i samverkan lokalt.

Rapporteringsverktyget har använts vid 12 tillfällen, varav 10 är identifierade hinder med lösningsförslag och 2 goda exempel av lyckad samverkan via Trisam. Konstruktiva dialoger har förts i respektive styrgrupp för Trisam och vidare dialog med enskilda enheter. Upplevelsen är att rapporteringsverktyget är bra för att både beskriva hinder där Trisam teamen direkt kan komma med förslag på ändring/lösning men även för att sprida goda exempel där Trisam gjort nytta för individen.

Mål: Sex månader efter konsultation i Trisam svarar 39% av individerna klart positivt på enkätfrågeställningen "Känner du dig mer redo att arbeta eller studera?"

Målet är ej uppfyllt. Våren 2020 genomfördes indikatormätning, 6 månader efter att individens ärende konsulterats i Trisam. 22% av individerna (21% av kvinnorna och 24% av männen) svarade klart positivt på enkätfrågeställningen vilket inte är enligt målet. Det var låg svarsfrekvens (25%) på indikatorenkäterna och generellt mycket negativt utfall, svar i den lägre delen av skalan. Det kan vara de missnöjda som valt att lämna in. Utfallet av detta styrker det pågående arbetet med utveckling Trisam 2.0 där en viktig del är att öka individens delaktighet i sin egen rehabiliteringsprocess.

Mål: Andel individer som har offentlig försörjning har sjunkit sex månader efter konsultation i Trisam.

Målet är uppfyllt. Våren 2020 genomfördes en journalgranskning av individer vars ärende konsulterats i Trisam 6 månader tidigare. 216 individers ärenden granskades och av dessa hade 186 individer offentlig försörjning vid konsultation i Trisam och 6 månader efter Trisam hade 167 individer offentlig försörjning, en minskning med 9%.

Mål: Deltagare upplever inflytande över rehabiliteringsprocessen, 71% av individerna svarar klart positivt på enkätfrågeställning ”Har du fått vara med och bestämma vilket stöd du får/har fått?”

Målet är ej uppfyllt. Våren 2020 genomfördes indikatormätning, 6 månader efter att individernas ärende konsulterats i Trisam. 26% av individerna (29% av kvinnorna och 19% av männen) svarade klart positivt på enkätfrågeställningen vilket inte är enligt målet. Det var låg svarsfrekvens (25%) på indikatorenkäterna och generellt mycket negativt utfall, svar i den lägre delen av skalan. Det kan vara de missnöjda som valt att lämna in.

Eftersom medarbetare i Trisam svarar klart positivt i betydligt högre grad, tyder utfallet av detta på att medarbetare och individer har olika syn och förväntningar på vad inflytande över rehabiliteringsprocessen innebär. Det visar på hur viktigt det är med det pågående arbetet med utveckling Trisam 2.0 där en viktig del är att öka individens delaktighet i sin egen rehabiliteringsprocess. En annan viktig del i detta är att lyfta in brukarmedverkan vid skapande och ändring i processer som i högsta grad är till för individerna.

Mål: Personal som arbetar i Trisam svarar i indikatorenkäten på minst samma nivå som föregående år förutom enkätfrågeställning ”det finns en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd upphört” där ska det skett en positiv ökning.

Målet är uppfyllt. Hösten 2020 genomfördes indikatormätning med Trisam teamen, 49% svarade klart positivt på indikatorn ”det finns en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd upphört” vilket är en positiv ökning mot föregående år (2019) då 33% svarade klart positivt.

Mål: Trisam är med och verkar för förbättrad upptäckt av våld, alla parter använder formuläret ”7 validerade frågor om våld”.

Målet är ej uppfyllt. Under året har presentation och dialog om regeringsuppdraget ”uppdrag om ökad upptäckt av våld” och samverkan via NNS och det projekt som pågår hos samordningsförbund i Sverige genomförts i alla styrgrupper för Trisam och alla Mysam grupper. Under vårens dialog i styrgrupperna Trisam identifierades ett behov av fortsatt stöd hos parterna med att kompetensutveckla i ämnet våld, Varför ställa frågor om våld och hur man gör rent praktiskt! Tillsammans med länsstyrelsen Gävleborg anordnade samordningsförbundet två utbildningstillfällen under hösten 2020 med olika teman i att lära mer om våld. Ca 150 deltagare deltog vid båda utbildningstillfällena. Dialog om ämnet våld och vilket stöd parterna ser att de behöver kommer fortsätta i Mysam under 2021. I utveckling Trisam 2.0 finns

ett förslag från arbetsgruppen att alla individer vars ärenden ska konsulteras i Trisam ska ha fått frågor om våld innan konsultationen.

Försäkringskassans handläggare som arbetar i Trisam har ställt frågor om våld till 29 individer vars ärende konsulterats i Trisam, De har använt ett frågeformulär ”7 validerade frågor om våld” som tagits fram av Västra Götalandsregionen och som nu används i projektet via NNS. 69% av individerna har svarat JA på någon av frågorna om psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och av de 500 inrapporterade enkäterna i projektets system har ungefär 70% svarat JA på någon av frågorna.

Frågor om Våld (FOV) FK Trisam 2020					
	Kvinna	Man	Ej kön	Totalt	Andel
Svarat ja på en fråga	5	1		6	21%
Svarat nej	7			7	24%
Svarat ja på fler än en fråga	13	1		14	48%
Avböjt att svara			2	2	7%
Totalt	25	2	2	29	100%

Översatt till de som finns i Samordningsförbundens system SUS så skulle det vara ca 25 000 som skulle svarat ja om de hade fått svara på enkäten. Utifrån det så behöver vi forma och omforma våra insatser som samordningsförbunden finansierar att hantera all den erfarenheten av våld som är verkligheten hos en stor andel av vår målgrupp. Vi måste ha kunskap om på vilket sätt våldet påverkar dem vi möter och framförallt hur det påverkar deras förmåga att delta i arbetsrehabilitering.

Mål: Antal initierade ärenden i Trisam är 2020 mer jämt fördelat mellan parterna än 2019.

Målet är uppfyllt. Flest individer vars ärende konsulterats i Trisam kommer från sjukvården. Mot föregående år (2019) kan vi se att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommunerna ökat sin andel vilket gör att fördelningen av antal initierande individer vars ärende konsulteras i Trisam är mer jämt fördelat under 2020.

Antal individer vars ärende konsulterats i Trisam				
	Antal 2020	Andel 2020	Antal 2019	Andel 2019
FK	156	17%	80	12%
AF	188	20%	133	19%
Vård	353	38%	331	48%
Kommun	226	24%	150	22%
Summa	923	100%	694	100%

5. Aktiviteter

Kompetensutveckling och kunskapsdialoger sker löpande på alla nivåer, i styrgrupperna, med Trisam teamen, medarbetare i Trisam teamen och med regionens Trisam utvecklare och med de gruppkonstellationer där det finns identifierat behov. Under hösten har regelbundna informationsträffar genomförts, ett tillfälle där myndigheter/verksamheter ska få utrymme att dela med sig av information från respektive myndighet/verksamhet som berör arbetet i Trisam teamen och samverkan.

Dialoger mellan Trisam team och startade och pågående projekt finansierade via finsammedel har genomförts för en ökad samverkan, där Trisam är plattformen för att kartlägga individer aktuella för projekt och där projektens medarbetare via Trisam teamets medarbetare kan få stöd i rehabiliteringsprocessen. Dialoger har även förts med lokala projekt för att öka medvetenheten vilka insatser som finns inom kommunerna som stöd i individernas rehabiliteringsprocess.

Trisam 2.0, en insats som startade oktober 2019 med uppdrag att utveckla Trisam. En arbetsgrupp tillsattes och fick i uppdrag att ta fram ett eller flera utvecklingsspår utifrån nedan:

- *Öka individens delaktighet i rehabiliteringsprocessen*
- *Antal initierande ärenden i Trisam är mer jämt fördelat mellan parterna*
- *Att konsultationen gör skillnad för individen*

Arbetsgruppen slutförde sitt arbete via en rapport i mars 2020 som sedan presenterades i september 2020 för länsövergripande chefer. Därefter togs en tids- och aktivitetsplan fram för beslut på olika nivåer i länets Trisam styrgrupper, Mysam och länsledning välfärd. Kommunikering i länsledning välfärd genomfördes december 2020 och därifrån väntas återkoppling i månadsskiftet februari/mars 2021.

Trisam teamen deltog i workshop hösten 2020 för att jobba fram enhetliga rutiner för Trisam Gävleborg som sedan presenterades för styrgrupperna och kommer läggas in i det reviderade metodstödet.

När det gäller omvärldsbevakningen har processledaren fortsatt att regelbundet delta i olika nätverk med andra samordningsförbund och nätverk kring olika modeller för strukturerad samverkan kring individer, i liten mindre utsträckning än planerat med anledning av Covid-19. Processledaren tillsammans med Mysam processledare och regionens Trisam utvecklare har deltagit på workshop för brukarmedverkan för att jobba med hur vi skapar ett brukarinflytande som ingen vill vara utan.

Hösten 2020 genomförde samordningsförbundet tillsammans med länsstyrelsen Gävleborg två utbildningstillfällen via digitala verktyget ZOOM med två olika teman i att lära mer om våld. Ca 150 deltagare deltog vid båda tillfällena.

6. Sammanfattande analys av året

I samband med pandemi Covid-19 har vi alla under året ställt om våra verksamheter till att mer eller mindre bara mötas digitalt vilket har krävt stor ansträngning från alla parter. Det har samtidigt inneburit mer tid till att fokusera på interna processer och hur Trisam ska kunna bli en väl använd struktur och metod för samverkan på individnivå. Trisam teamen har genom digitala möten hållit igång Trisam på ett föredömligt sätt under året. I styrgrupperna ses en ökad närvaro av deltagare i samband med digitala möten. Men det har också inneburit svårigheter för individerna att kunna genomföra de förslag till planering som tagits fram på Trisam i och med att de flesta individinriktade insatser har pausats.

Styrgrupperna ser sin roll som viktig, uppdrag att ge Trisam teamen förutsättningar att arbeta utifrån Trisam som metod, att bibehålla den struktur och metod som Trisam är samt att stärka samverkan på individnivå. De ser även Trisam som en betydelsefull struktur och metod för sin verksamhet.

För framgångsrik samverkan inom välfärd och för att våra gemensamma insatser ska komma till nytta för medborgare med behov av samordnat stöd och rehabilitering är individens delaktighet och synpunkter av stor vikt. Under senare år har intresset och engagemanget för brukarmedverkan och brukarinflytande inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra samhällsinsatser ökat, så där även för oss. När vi talar om brukarmedverkan utgår vi från det inflytande och den delaktighet som brukare, klienter, patienter och anhöriga erbjuds inom vård, omsorg och andra samhällsinstanser. Som ett första steg har samordningsförbundet haft dialog med brukarsamordnare på region Gävleborg och därefter har förbundschef verksamhetsutvecklare, processledare för Trisam och Mysam samt regionens Trisamutvecklare deltagit på workshop för brukarmedverkan för att jobba med hur vi skapar ett brukarinflytande som ingen vill vara utan!

Ett tydligt fokus hos parterna är att bibehålla den enkelhet Trisam har och att utvecklingen stärker samverkan på individnivå, att individen får en ökad delaktighet i sin rehabiliteringsprocess och att Trisam är en modell med gemensam rutin och struktur för samverkan i länet. En central del i Trisam är kunskapsöverföring för medarbetare i Trisam genom att de kontinuerligt träffas, de har lärt sig mycket om varandras verksamheter. Ett ytterligare steg i att stärka samverkan är regelbundna informationsträffar, ett tillfälle där myndigheter/verksamheter får utrymme att dela med sig av information från respektive myndighet/verksamhet som berör arbetet i Trisam teamen och samverkan.

Trisamutvecklarna har inom region genomfört dialoger med bla chefer och läkare för att inventera hur arbetat med och runt Trisam fungerar samt med alla Trisam team i länet. Uppföljning och fortsatta dialoger efter inventeringen har genomförts med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för en ökad tillit till de statliga myndigheterna och deras arbete med myndighetsutövning.

Av den data som är inrapporterad ser vi att antal individers vars ärenden konsulterats i Trisam ligger på en fortsatt hög nivå, vilket ses som positivt att våra aktörer ser Trisam som en bra och viktig metod och struktur för samverkan på individnivå. Andelen individer vars ärende remitteras till Trisam är mer jämt fördelat mellan parterna under 2020 mot föregående år (2019).

Resultatet från indikatorenkäterna förstärker behov av att göra individen mer delaktig i insatsen och rehabiliteringsprocessen, ett arbete som ständigt pågår i dialog med alla parter och där det även finns ett behov i att få brukarnas perspektiv genom ökad brukarsamverkan. Fördelning av antal initierade ärenden i Trisam är mer jämt fördelat under 2020 mot 2019. Individerna känner sig inte mer redo att arbeta eller studera vilket tyder på att vi har ett fortsatt behov av arbetet med att

inkludera individen i rehabiliteringsprocessen. En viktig del är att skapa delaktighet för individen i sin egen rehabiliteringsprocess och att skapa en brukarmedverkan vid tillskapade och utveckling av insatser för att få stöd i vilket behov de ser sig ha.

En fortsatt utmaning för Trisam teamet är den planering som sker i Trisam, det är tydligt att Trisam teamen fastnar på att de inte har något konkret att erbjuda individerna i nästa steg i planeringen. Främst de individer som ej bedöms ha förmåga på minst 25% av sin sjukpenninggrundandeinkomst eller 10 timmar per vecka. Samt att det hos Arbetsförmedlingen många gånger är långa väntetider till aktivitet och att Arbetsförmedlingen har prioriterade fokusgrupper som de jobbar med. En fokusgrupp är jobb- och utvecklingsgarantin och för att kvalificera sig dit krävs att individerna blir utförsäkrad från A-kassa eller varit anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen i 14 månader.

Samordningsförbundet är via NNS (nationella nätverk för Samordningsförbund) med och verkar för förbättrad upptäckt av våld och tillsammans med våra samverkande aktörer har vi under året tagit ett stort kliv i rätt riktning. Genom dialog och information om våld och på vilket sätt vi kan bidra till ökad upptäckt av våld har vi tillsammans identifierat, behov av stöd våra aktörer har och vilka luckor av kunskap som behöver fyllas för att kunna hantera det uppdrag respektive aktör har kopplat till regeringsuppdraget ”*ökad upptäckt av våld*”. Vi har bidragit med kunskap genom en utbildningsinsats tillsammans med länsstyrelsen Gävleborg hösten 2020 där ca 150 deltagare deltog och satt upp våld på dagordningen i samverkansgrupper Mysam för fortsatt dialog och stöd.

En sammanställning av de finansierade handläggarnas tid i Trisam 2.0 under 2020 visar att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunerna lagt mer tid på att stödja individen och på dokumentation, för- och efterarbete samt inläsning mot föregående år (2019). Det visar även att kommunerna har kommit igång med det interna arbetat med att tex stödja kollegor i uppdraget med samverkan via Trisam, skapa rutiner och finna ärenden till Trisam genom att de lagt mer tid på detta under 2020 mot föregående år (2019).

Regionens Trisamutvecklare har lagt den mesta av sin tid på internt stöd/stöd till kollegor, skapa rutiner och finna ärenden till Trisam.

Andel av tid - finansierade medarbetare i Trisam				
	Af	FK	Kommun	Region
Internt stöd/stöd till kollegor/skapa rutiner/finna ärenden	17%	20%	27%	68%
Dokumentation, för- och efterarbete, inläsning	50%	34%	26%	13%
Mot externparter/Trisam inkl ev restid	10%	23%	14%	10%
Stödja/möta individ (inhämta samtycke) fördjupad utredning/kartläggning	14%	20%	13%	5%
Annat	9%	3%	19%	3%
Summa	100%	100%	100%	100%